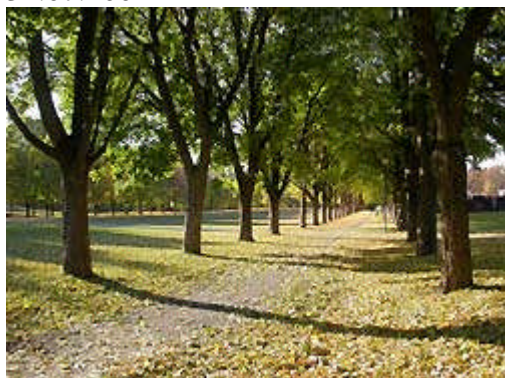

Graving ved trær

31.07.2002

Trær skal erstattes - økonomiske konsekvenser

Et stort tre representerer en langt større verdi enn et lite, nyplantet tre. Ved taksering kan verdien i kroner utgjøre mange ganger utgiftene ved nyplanting. Spesiell erstatningssum kan kreves for slike trær.

Dersom et tre blir skadet eller fjernet, skal det plantes et nytt tre. Utgiftene vil variere avhengig av treslag, forhold på stedet med mer. Hvis man graver over trerøttene, kan dette koste ca. 30.000 kroner. Planting

i grasdekke kan under normale forhold koste fra 20 000 kroner og oppover, inkludert etableringsskjøtsel i tre år. I fortau eller annet sted med dekke, kan utgiftene være det tredobbelte.

Friluftsetaten stiller krav til tiltakshavere og entreprenører ved blant annet å kontraktfeste økonomiske garantier ved graving, riggplassleie med mer. I Oslo kommunes friområder og parker, og ved graving i nærheten av kommunens gatetrær.

Frognerparken (bildet) er typisk med sine historiske trær. Også Bygdøy allé, Nationaltheateret og Karl Johans gate har trær som er historiske.

FORENKLET GRAVEVEILEDNING:

Planlegg grundig - og i god tid

Å bevare gatetrær skadefrie under graving, krever:

- velvilje fra tiltakshaveren side,
- konsulenter med kunnskap om trær
- at jobben utføres på treets premisser.

Summen av skader avgjør treets framtidsutsikter

Det er summen av skader trærne blir påført, som avgjør livsløpet. Disse kan omfatte kutting av røtter, fjerning av bark, komprimering av bakken, uttørking av jord, avrenning av olje og kjemikalier, utdrenering og senking av grunnvannstanden med mer.

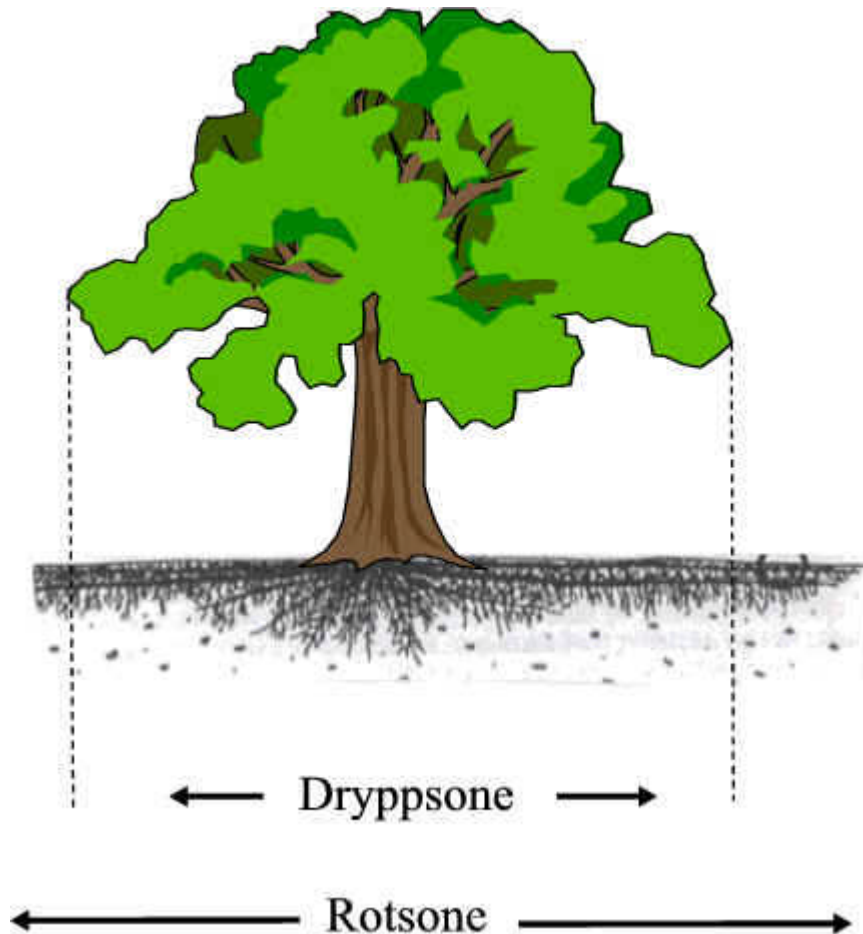
Er treets forankring til bakken alvorlig svekket, kan det forårsake rotvelt eller brekkasje. I et beferdet område kan dette få katastrofale følger.

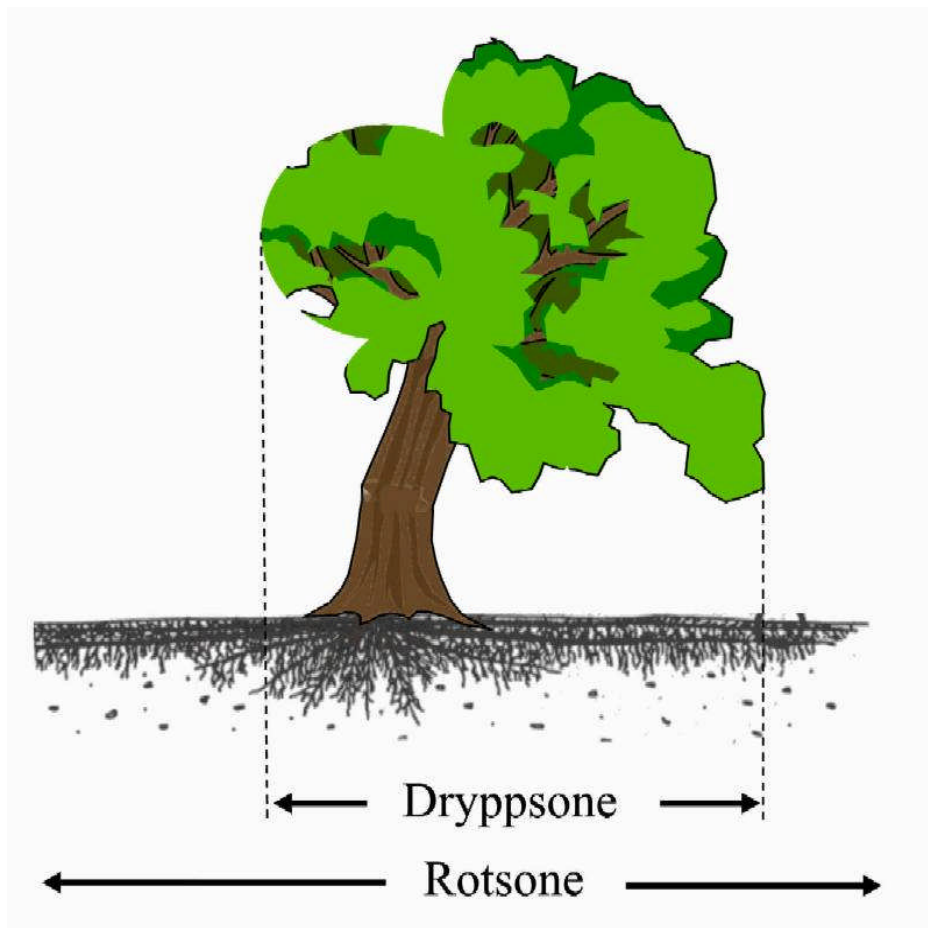
Det er verdt å være oppmerksom på at et tre kan være sterkt svekket i røtter eller stamme, selv

om det ikke bærer ytre tegn på skader. I mange tilfeller vil ikke konsekvensen av skadene treet er påført, vise seg før etter flere år.

Røtter vokser høyt oppe i jorda og vidt utover

Vanlig rotutbredelse hos parktrær er 2 - 3 ganger dryppsonen. Det må tas hensyn til om krona er symmetrisk omkring stammen eller om treet heller.

Generelt er det graveforbud innenfor dryppsonen. All graving innenfor dryppsonen må skje for hånd, eller med utstyr som skader røttene minst mulig (for eksempel ved å bruke vakuumsuging eller luftspade, eller å bore/presse rør under rotsonen i stedet for å grave grøft.)

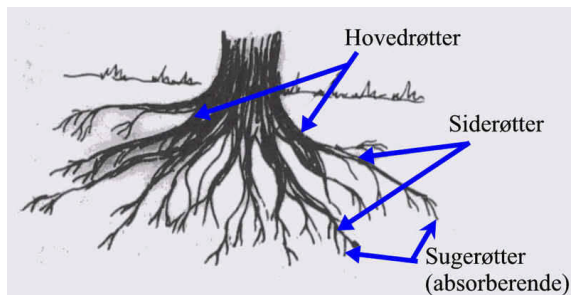
De fleste og viktigste røttene vokser i den øverste halvmeteren. De søker steder hvor de kan finne vann og næring. *Festerøttene* (hovedrøtter og siderøtter) kalles de tykke røttene som holder treet fast i bakken. *Sugerøttene* (absorberende røtter) vokser ut fra de tykke røttene og forsyner treet med vann og næring fra jorda.

Fjernes sugerøtter, kan treet dø av vannmangel. Treet kan dø raskt, men vanligvis skjer det over et tidsrom på flere år. Råte utvikles litt etter litt over lang tid. Rotvelt kan komme få år etter graving, men oftest flere tiår etterpå.

Konsekvenser av rotskader kan komme umiddelbart, eller de viser seg etter lang tid. Kuttet festerøttene av, kan treet miste stabiliteten og blir en fare for omgivelsene.

Skader på røttene kan reduseres ved riktig beskjæring

Dersom ei rot rives av, splintres rotfibrene langt innover i retning mot stammen. Det skapes et meget stort sårareal, som eksponeres for råtesopper.

Røttene bør blottlegges forsiktig. Deretter bør de skjæres av med egnet verktøy. På denne måten reduseres sårflatearealet, og dermed er risikoen mindre for alvorlige råteangrep.

Uttørking av røttene kan unngås ved tildekking

Spesielt i varmt og tørt vær om sommeren kan røttene tørke og dø. Dekk til blottlagte røtter med våte sekker eller liknende, eller slem over fuktig jord.

Vann kan bli mindre tilgjengelig i jorda

Graving kan medføre at det blir mindre vann tilgjengelig i jorda, og trærne kan derfor tørke og dø i løpet av noen år. Spesielt gamle trær klarer dårlig å omstille seg. Egnede masser til gjenfylling, og gravetrasé på treets premisser, kan redusere denne formen for uttørking.

Skader på stamme og greiner utvikler seg over lang tid

Løsrivet bark, knekte greiner, feilaktig beskjæring med videre, fører til råte i løpet av noen år. Råte fra rota kan vokse oppover i stammen og svekke veden. Varm eksos fra anleggsmaskiner kan fort ødelegge ei trekrone ved å brenne blader og svi kvister.

Tilbakefylling av masser

Dekkets krav til bæreevne og røttenes krav til liten jordmotstand kan komme i konflikt. Gjenfylling bør skje med rotvennlige masser.

Kjøring og komprimering

Vekt og vibrering fra tunge maskiner på ufrossen mark ødelegger jordstrukturen og hindrer treets utvikling.

Se også

- [Sikring av eksisterende vegetasjon på byggeplasser, på byggforsk.no](http://byggforsk.no)
- [Bevaring av vegetasjon i bygge- og anleggsområder, på byggforsk.no](http://byggforsk.no)

Sist oppdatert 01.07.2006

[Tilbake til hovedsiden](#)

